

به احترام «ضیاء موحد»
که این روزها ۸۰ سالگی اوست

اجتماع ذهن منطقی و ذوق ادبی

حمیدرضا محمدی / روزنامه‌نگار

«ضیاء موحد در منطق کار کارستانی کرده است؛ او نوآوری‌های مسلمانان را در علم منطق با دقت بسیار زیاد و ابزار منطق جدید و تسلطی که به فلسفه جدید داشته، مورد تحلیل قرار داده است.»

غلامرضا اعوانی

کم پیش می‌آید کسی هم اهل منطق باشد و هم شعر که شعر از ذوقیات سرچشمه می‌گیرد و منطق از تعقل و تفلسف، و «سیدضیاء موحد» به سیاق قدما، مانند ابن سینا که توأمان هم اهل کار ادبی بود و هم کار فکری، در همه عمر چنین کرده و از هیچ یک بر کنار نمانده است، چنان که حسین معصومی همدانی در آیین بزرگداشت ۷۰ سالگی او نیز بر آن صحنه گذاشت: «ضیاء موحد شاعر است و منطق دان، خیلی‌ها معتقدند که وقتی فردی کار دقیق منطقی می‌کند اگر به شعر روی می‌آورد به گونه‌ای برای گریز از آن دقتی است که کار منطقی بر او تحمیل می‌کند. دکتر موحد همان دقتی را که در منطق دارد در شعر هم دارد. یعنی شعر ایشان شعری نیست که فقط برای سرگرمی یا به عنوان یک کار فرعی گفته شده باشد.» موحد که اهلیت اصفهان را دارد و چنان همشهریان متقدم خود، بر سیل فضل گام برداشته است، اگر چه تحصیلات عالی‌اش در تهران و لندن، سراسر کار فکری بوده و استاد در فیزیک و بعد در منطق درس خوانده اما دستی بر آتش طبع از مایی هم داشته و نه تنها چند دفتر شعر منتشر کرده - که انتشار نخستین آنها به تشویق هوشنگ گلشیری بود و حتی یکی‌شان در جایزه کتاب سال پایسته تقدیر شناخته شد - بل در ادب کهن هم صاحب‌نظر است و بی‌گمان باید او را یکی از سعیدی‌شناسان معاصر خود بدانیم. حال نباید از آثارش در منطق نیز غفلت کرد که هم ناظر بر منطقیون ایرانی بوده و هم غربی، چنان که نمونه‌های آن، «تاملاتی در منطق ابن سینا و سهروردی» و «از تسلط تا گودل: مقاله‌های فلسفی - منطقی» محل توجه است. اما شاید یکی از برجسته‌ترین آثار او، در نسبت با پروژه اندیشه‌روزانه‌اش، «منطق موجهات» باشد که در دست ۲۰ سال پیش از سوی نشر هرمس به طبع رسید و کتاب برگزیده سال هم شد. اثری که نخستین کتاب در منطق موجهات جدید به زبان فارسی است و هدف آن آموزش گام‌به‌گام و روشمند این منطق است. منطق موجهات با افزودن مفهوما و اصل‌ها و قاعده‌هایی به مبانی منطق جمله‌ها و محمول‌ها یا به‌گذاری می‌شود. از این رو نویسنده در این کتاب، به این مبانی هم پرداخته است.

این همه یعنی او به‌قول شهین اعوانی، «جمع فکر و فلسفه با ادبیات و هنر» است و چنان استوار و هم‌عنان، در فکر و ذوق زیست کرده که در هیچ یک نسبت به آن دیگری افولی رخ نداده است و این از بلندنظری اوست.

مهربانی ایرانی با بورسیه دانشجویان افغانستانی

دانشجویان افغانستانی شاغل به تحصیل در دانشگاه تهران می‌توانند از طریق آشنایی با این فارغ‌التحصیلان که اکنون دارای شرکت‌ها و مؤسسات معتبر هستند، در کنار تحصیل به آینده شغلی خود هم فکر کنند و در کشور ما مشغول به کار شوند. یکی دیگر از تسهیلاتی که دانشگاه تهران برای دانشجویان افغانستانی در نظر گرفته، دریافت شهریه به ریال است. دانشجویان افغانستانی هم‌اکنون شهریه‌ای معادل دانشجویان ایرانی پردیس‌های خودگردان دانشگاه تهران دریافت می‌کنند. خبر خوب هم اینکه در گذشته تصمیم‌گیری درباره پرونده‌ها و درخواست‌های پذیرش دانشجویان بسیار طولانی می‌شد اما البته دانشجویانی که بورسیه می‌شوند تکالیف و وظایفی هم برعهده دارند و در دوره تحصیل نباید دچار افت تحصیلی شوند. ضمن اینکه کانون فارغ‌التحصیلان بین‌الملل دانشگاه تهران هم راه‌اندازی شده و صورت بگیرد.

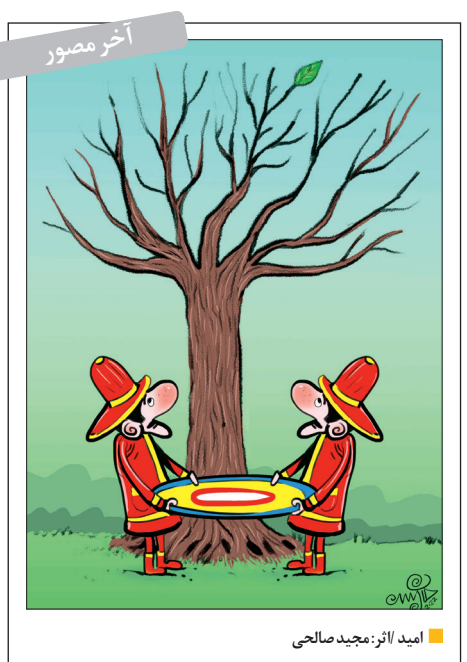
در جریان اخبار روز اگر باشید، قطعاً از فجایی که در کشور افغانستان در حال رخ دادن است خبر دارید و می‌دانید که دختران افغانستانی حق تحصیلات دانشگاهی در این کشور را ندارند. از آنجا که مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران زیاد است و در کشور ما شرایط تحصیل، کار و زندگی برای مردمان کشور دوست و همسایه فراهم است، مسئولان دانشگاه تهران تصمیم گرفتند که امسال بودجه این دانشگاه را برای بورسیه دانشجویان افغانستانی برابر کنند تا به این ترتیب از دانشجویان افغانستانی به‌ویژه دانشجویان دختر حمایت بیشتری صورت بگیرد.

هم‌اکنون هم ۲۰ نفر دانشجوی افغانستانی در این دانشگاه مشغول به تحصیل هستند که ۴۰ نفر از این دانشجویان، دخترند. مدیرکل اعضای هیأت علمی و دانشجویان بین‌الملل دانشگاه تهران در این باره گفته: ارائه بورس به دانشجویان افغانستانی به‌ویژه دانشجویان دختر از اقدامات این دانشگاه در حمایت از دانشجویان افغانستانی است و بیش از ۵۰ درصد دانشجویان افغانستانی شاغل به تحصیل در دانشگاه تهران دارای بورس تحصیلی هستند که این بورس از ۲۰ تا ۸۰ درصد شهریه را شامل می‌شود. امسال با هدرآید شدن میزان بورسیه، بیشتر می‌توانیم از دانشجویان افغانستانی به‌ویژه دانشجویان دختر حمایت کنیم.

البته دانشجویانی که بورسیه می‌شوند تکالیف و وظایفی هم برعهده دارند و در دوره تحصیل نباید دچار افت تحصیلی شوند. ضمن اینکه کانون فارغ‌التحصیلان بین‌الملل دانشگاه تهران هم راه‌اندازی شده و صورت بگیرد.

عوامل مختلفی در زندگی هست که باعث می‌شود حالم خوب باشد یا بد اما روانشناسان می‌گویند آدم‌های خوشحال، کاری به اتفاقات پیرامونشان ندارند و در موقعیت‌های سخت هم متفاوت عمل می‌کنند تا حالشان خوب باقی بماند؛ یعنی مهم نیست پولدارید یا بی‌پول، ماشین آخرین مدل سوار می‌شوید یا دوچرخه، خانه‌تان در فلان برج است یا مستاجرید، شادی در دستانتان است، فقط باید عادت‌های‌تان را تغییر بدهید و یک جور دیگر عمل کنید؛ مثلاً بهتر است عینک بدبینی را زیر پای‌تان خرد کنید و خوش‌بین باشید، به هر حال مواجه شدن با موقعیت‌های منفی و بخش‌های پیچیده زندگی اجتناب‌ناپذیر است اما مهم این است که به جای زلای غم‌بغل گرفتن، چالش‌های‌تان را به‌عنوان یک فرصت ببینید. آینده را بگذارید برای آینده و به آن چیزی که در حال، اتفاق می‌افتد فکر کنید و اینکه چطور می‌توانید آن را بهتر کنید. دومین عادت خوشحال‌ها تمرکز داشتن بر چیزهایی است که می‌توانند کنترل کنند. خیلی‌ها نگرانند که چه چیزهایی تحت کنترل‌شان نیست؛ مثلاً بیماری‌ها، زلزله یا بی‌ثباتی در بازار کار. فکر کردن به چیزهایی که کنترل‌کننده‌ی‌شان نداریم فقط تلف انرژی است و دیگر توانی برای شادی و مثبت بودن برای‌مان باقی نمی‌گذارد. پس این بار اگر این افکار سراغ‌تان آمد، مخ خودتان را بگیرد و روی افکاری که تحت کنترل‌تان هست متمرکز شوید و به‌جای قربانی اوضاع شدن، کنترل اوضاع را در دست بگیرید. در مرحله بعد بهتر است خودتان را آنطور که هستید ببینید و خودتان را با دیگران مقایسه نکنید و به نقایص‌تان فکر نکنید. در ضمن با دیگران مهربان باشید. بهتر است ارتباطات اجتماعی را جدی بگیرید چرا که ارتباط داشتن با دوستان و آشنایان به شاد بودن کمک زیادی می‌کند. اطراف‌تان را با آدم‌های شاد پر کنید تا حال خودتان هم خوب باشد.

یک کار دیگر هم باید بکنید تا کیفور شوید؛ پول خرج کنید! برای تجربیات بیشتر و تازه، پول بدهید. ببینید چه چیزی شما را شادتر می‌کند، یک ماشین جدید، یک لباس نو یا سفر رفتن با دوستان یا خانواده. هر چه که هست، باید برایش هزینه کنید و لذت‌تان را ببرید و در نهایت اینکه مراقب سلامتی‌تان باشید. بیماری‌ها برنگرش و خلق و دیدگاه‌مان اثر می‌گذارد. خواب کافی، ورزش کردن و تغذیه مناسب می‌تواند به حفظ سلامتی‌تان کمک کند.

نگاه

نماینده فلسطین در کنگره آمریکا

چو از بمبونی
دهه‌ها صدای
لابی‌گران حامی رژیم صهیونیستی را از راه‌روهای کنگره می‌شنیدند و در برابر آن پناهی نداشتند، اما در این چند سال، صدای آشنایی در قلب واکنشگران آنها را دلگرم می‌کند، آنها، سرانجام نماینده‌ای در کنگره پیدا کرده‌اند و رشیده طالب، ۳۰ دوره است که نه فقط پاسدار یاد فلسطینی‌ها، که حامی حق حیات و زندگی آنها هم شده است. نماینده فلسطینی تبار مجلس نمایندگان آمریکا، که از دیترویت به مجلس رفته، برای سومین بار در کنگره سوگند خورده و همچنان نماد امیدواری فلسطینی‌هاست. طالب، که بارها گفته به هویت فلسطینی‌اش افتخار می‌کند، دوباره در مراسم سوگند خود، لباس سنتی زنان فلسطین را پوشیده و در یادداشتی کوتاه در توئیتر درباره حضور سه‌بارش در کنگره، گفته است که یاد نیاکانش را هم با خودش به واشنگتن آورده چون ریشه‌هاش، هرگز او را رها نمی‌کنند. خانم طالب، یکی از چند نماینده مسلمان کنگره آمریکا و یکی از اعضای سرشناس کنگره است که در کنار ایلخان عمر دیگر نماینده مسلمان مجلس، به نماد تغییر در این نهاد تبدیل شده است.

پاپ کورن در صحن مجلس

طالب که دمکرات به شمار می‌رود، در شرايطی برای سومین بار سوگند یاد می‌کند که یکی از اتفاقات تاریخی در کنگره، باعث خنده و سرگرمی نمایندگان دمکرات شده و چنان آنها را سرگرم کرده که با آن شوخی می‌کنند. اکثریت شکننده در مجلس نمایندگان، در اختیار اعضای جمهور یخواه است و طبیعتاً رئیس مجلس، نامزد آنها خواهد بود. اما شکاف و اختلاف نظر بین حدود ۲۰ نماینده جمهور یخواه تندرو با اعضای میانه‌روتر، باعث شد تا رای‌گیری برای انتخاب کوین مک کارتی نامزد اصلی حزب جمهور یخواه، ۳ بار با شکست مواجه شود و مجلس، نخستین روز کاری‌اش را بدون رئیس سپری کند. این اتفاق در آمریکا تاریخی است و آخرین بار در سال ۱۹۲۳ مجلس بدون رئیس مانده بود. اوضاع جمهور یخواهان چنان به‌هم ریخته است و عملکرد آنها برای انتخاب رئیس چنان دراماتیک شده، که برخی نمایندگان دمکرات، آنها را مسخره می‌کنند و گفته‌اند از این نمایش سرگرم شده‌اند. تداوم نماینده دمکرات از کالیفرنیا، حتی

فراخوان

بی‌تعارف و تکلف، مثل همین متن کوتاهی که می‌بینید. ما منتظریم تا نوشته‌ها‌تان در باره مسائل روزمره، مشکلات و دغدغه‌ها‌تان را برای ما ارسال کنید. اگر اهل طنز و کار یکتا تور و طراحی هم هستید چنان‌جا اینجا محفوظ است. متن یا طرح‌تان که آماده شد یک تماس با شماره ۲۳۰۲۳۶۳۶ بگیرد تا برای رساندنش به ما، راهنمایی‌تان کنیم.

شهردار تویی

این روزها اگر در سفرهای درون شهری‌تان به بیلبوردهای تبلیغاتی در بزرگراه و خیابان‌ها توجه کرده باشید، متوجه شده‌اید که طرحی در تهران در حال اجراست با عنوان «من شهردارم». در این طرح مردم هر منطقه نظرات خود را نسبت به طرح‌های اولویت‌دار در محله‌شان اعلام می‌کنند. یعنی شما باید از بین مثلاً ۱۰ پروژه‌ای که در منطقه‌تان وجود دارد، یکی از طرح‌هایی که دارای اولویت اجرایی بیشتری نسبت به سایر طرح‌ها است را انتخاب کنید و به شهرداری اطلاع دهید. شهرداری این نظرات را جمع‌آوری و طبق نظر شهروندان، پروژه‌ها را اولویت‌بندی می‌کند. هدف شهرداری از اجرای این طرح هم مشارکت بیشتر شهروندان در امور شهری است. طرح من شهردارم قرار بود تا ۱۳ دی به پایان برسد اما از آنجا که تا امروز ۳۰۰ هزار نفر از شهروندان تهرانی در این طرح مشارکت کرده‌اند و این

خانه‌های ایرانی و معماری شگفت‌انگیز و سازگار با محیط‌زیست آن، پدیده‌ای عالم‌گیر است و آوازه‌ای جهانی دارد، با این حال، توصیف ویژگی‌ها و تکثیر زیبایی‌های آنها، همچنان یکی از دیدنی‌های جذاب در فضای مجازی است و هر بار مشتاقان زیادی را به خود جلب می‌کند. این بار، ذکر و نشر زیبایی این معماری اصیل و کهنسال، توسط یک سایت تخصصی جهان اسلام، کاربران در توئیتر را مسحور خود کرده است. سایت بیت‌الفن، که مخاطب انگلیسی زبان را نشانه رفته تا زیبایی‌ها و ویژگی‌ها و دستاوردهای جهان اسلام را به آنها عرضه کند، در یک مطلب طولانی در توئیتر، به معماری خانه‌های اسلامی، از ایران و دبی تا مراکش و تونس پرداخته و این مدل معماری را، به‌عنوان روشی پایدار برای نجات زمین عرضه کرده است. بیت‌الفن به علاقه‌مندی روزافزون معماران و طراحان به بهره‌گیری از سازه‌ها و ساختمان‌های سنتی و منطقه‌ای اشاره کرده و گفته است که این مدل معماری، به‌خاطر ماهیت پایدارش و بهره‌گیری فراوانش از انرژی‌های طبیعی، مورد استقبال قرار گرفته‌اند.

در میان تصاویر خانه‌های زیبایی که این سایت منتشر کرده، ایران سهم چشمگیری داشته است و چند عکس از خانه‌های شگفت‌انگیز ایران، در این مطلب به نمایش گذاشته شده‌اند. عکس یک خانه سنتی در کاشان، تصویری از خانه بروجردی‌ها در همین شهر و نمایی عمومی و زیبا از معماری سنتی در یزد، درچه‌ای به معماری زیبای ایران در این مطلب گنجانده‌اند و البته کاربران را شگفت‌زده کرده‌اند. کاربران زیادی، پس از این عکس‌ها کامنت گذاشته و زیبایی آنها را خیره‌کننده خوانده‌اند و چند نفر دیگر، به الگوبرداری از این مدل معماری برای نجات زمین اشاره کرده‌اند. یک کاربر در کامنتی جالب، نوشته است که همه‌چیز این عکس‌ها پاک و تمیز است، و حتی به این نکته حیاتی اشاره کرده که برخلاف هر چیزی که زیاد در توئیتر دیده می‌شود، هیچ کس کامنت‌های زشت و بی‌خود و زنده پای آن نگذاشته است.

دیالوگ

فارس گامپ

رامرت زمکس
اینکه بنونی به جلو حرکت کنی، گذشته رو پشت سر بذار.

بوک‌مارک

سال بلوا

عباس معروفی
مشکی راه راه و پیراهن سفید به خواستگاری می‌آمد. مادرم از او پرسید سواد خواندن و نوشتن می‌داند و او گفت که خمسة نظامی را خوانده است.